

Brusel 28. listopadu 2019
(OR. en)

14600/19

**Interinstitucionální spis:
2018/0089(COD)**

**CONSOM 325
MI 820
ENT 264
JUSTCIV 229
DENLEG 106
CODEC 1695**

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Č. dok. Komise:	7877/18 + ADD 1 - 5
Předmět:	Návrh SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o zástupných žalobách na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů a o zrušení směrnice 2009/22/ES – obecný přístup

Delegace naleznou v příloze znění obecného přístupu, jehož bylo dosaženo na zasedání Rady pro konkurenceschopnost dne 28. listopadu 2019.

2018/0089 (COD)

Návrh

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

**o zástupných žalobách na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů a o zrušení směrnice
2009/22/ES**

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 114 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru,

v souladu s řádným legislativním postupem,

vzhledem k těmto důvodům:

- (0) V důsledku globalizace a digitalizace se zvýšilo riziko, že jedna nezákonná praktika způsobí újmu velkému počtu spotřebitelů. Porušování práva Unie vede k poškozování spotřebitele. Pokud nejsou k dispozici účinné prostředky k zastavení nezákonných praktik a k nápravě ztrát spotřebitelů, je důvěra spotřebitelů ve vnitřní trh narušena.**
- (0a) Neexistence účinných prostředků k prosazování práva Unie na ochranu spotřebitele by mohla rovněž vést k narušení spravedlivé hospodářské soutěže mezi obchodníky porušujícími předpisy a obchodníky tyto předpisy dodržujícími, ať už obchodují vnitrostátně nebo přeshraničně. Tyto skutečnosti by mohly bránit hladkému fungování vnitřního trhu.**
- (0b) V souladu s čl. 26 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) má vnitřní trh zahrnovat prostor bez vnitřních hranic, v němž je zajištěn volný pohyb zboží a služeb. Vnitřní trh by měl spotřebitelům přinášet přidanou hodnotu v podobě vyšší kvality, větší rozmanitosti, přiměřených cen a vysoké úrovně bezpečnostních norem pro zboží a služby, čímž by se měla podpořit vysoká úroveň ochrany spotřebitele.**
- (0c) Podle čl. 169 odst. 1 a čl. 169 odst. 2 písm. a) SFEU má Unie přispívat k dosažení vysoké úrovně ochrany spotřebitele prostřednictvím opatření přijatých podle článku 114 SFEU. Článek 38 Listiny základních práv Evropské unie stanoví, že v politikách Unie je zajištěna vysoká úroveň ochrany spotřebitele.**
- (1) [...]

(2) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/22/ES umožňovala oprávněným subjektům podávat zástupné žaloby zaměřené zejména na zastavení a zákaz porušování právních předpisů Unie, jímž dochází k poškozování kolektivních zájmů spotřebitelů. Směrnice však dostatečně neřešila výzvy pro vymáhání spotřebitelského práva. Za účelem odrazování od nezákonných praktik a zmírnění újmy vzniklé spotřebitelům na **stále více globalizovaném a digitalizovaném trhu** je nutné posílit mechanismus ochrany kolektivních zájmů spotřebitelů **tak, aby zahrnoval opatření pro odškodnění a rovněž opatření na zdržení se jednání**. Vzhledem k mnoha změnám, jež jsou **potřeba**, je [...] vhodné nahradit směrnici 2009/22/ES.

(2a) Postupy pro zástupné žaloby, a to jak u opatření na zdržení se jednání, tak u opatření pro odškodnění, se v rámci Unie liší a nabízejí spotřebitelům různou úroveň ochrany. Existují i členské státy, které v současnosti nemají zaveden žádný postup pro kolektivní odškodnění. Tato skutečnost snižuje důvěru spotřebitelů a podniků a jejich schopnost působit na vnitřním trhu, narušuje hospodářskou soutěž a brání účinnému prosazování práva Unie v oblasti ochrany spotřebitele.

(2b) Pro řešení těchto otázek je nezbytné, aby ve všech členských státech existoval alespoň jeden postup pro zástupné žaloby na opatření na zdržení se jednání a na opatření pro odškodnění, jenž je v souladu s touto směrnicí. Účinné a účelné zástupné žaloby dostupné v celé Unii by měly zvýšit důvěru spotřebitelů, posílit postavení spotřebitelů při uplatňování jejich práv, přispět ke spravedlivější hospodářské soutěži a vytvořit rovné podmínky pro obchodníky působící na vnitřním trhu.

(2c) Cílem této směrnice je přispět k fungování vnitřního trhu a dosažení vysoké úrovně ochrany spotřebitele tím, že se oprávněným subjektům, které zastupují kolektivní zájmy spotřebitelů, umožní podávat zástupné žaloby pro účely opatření na zdržení se jednání i opatření pro odškodnění proti obchodníkům porušujícím ustanovení práva Unie. Oprávněné subjekty by měly mít možnost požadovat zastavení nebo zákaz porušování předpisů a domáhat se nápravy, jako je odškodnění, oprava nebo snížení ceny, jak je to vhodné a dostupné dle práva Unie a vnitrostátního práva.

- (3) Zástupná žaloba by měla poskytovat účinný a účelný způsob ochrany kolektivních zájmů spotřebitelů. Měla by umožňovat oprávněným subjektům jednat za účelem zajištění dodržování příslušných ustanovení práva Unie a překonávat překážky, s nimiž se v rámci individuálních žalob potýkají spotřebitelé a k nimž patří nejistota spotřebitelů ohledně jejich práv a ohledně dostupných procesních prostředků, zdráhavost jednat a záporná bilance předpokládaných nákladů a přínosů samostatné žaloby.
- (4) Je důležité zajistit nezbytnou rovnováhu mezi přístupem ke spravedlnosti a procesními zárukami proti zneužívání soudních sporů, které by mohlo nepřijatelným způsobem bránit podnikům v působení na [...] **vnitřním** trhu. Aby nedocházelo ke zneužívání zástupných žalob, měly by být vyloučeny prvky, jako jsou odškodnění represivní povahy [...], a měla by být stanovena [...] pravidla pro **některé** [...] procesní aspekty, jako je určování a **financování** oprávněných subjektů [...]. [...]

(4a) Tato směrnice by neměla nahrazovat stávající vnitrostátní procesní mechanismy zaměřené na ochranu kolektivních nebo individuálních zájmů spotřebitele. S ohledem na právní tradice členských států ponechává směrnice na členských státech, zda zástupnou žalobu, která je upravena touto směrnicí, navrhnou jako součást stávajícího nebo budoucího mechanismu kolektivního vymáhání zdržení se jednání nebo odškodnění nebo jako samostatný mechanismus, pokud alespoň jeden vnitrostátní procesní mechanismus v podobě zástupné žaloby splňuje podmínky stanovené touto směrnicí. Tato směrnice by například neměla bránit členským státům v přijímání právních předpisů upravujících žaloby o deklaratorní rozhodnutí, a to přestože tato směrnice nestanoví pravidla pro tyto žaloby. Pokud na vnitrostátní úrovni existují vedle mechanismu požadovaného touto směrnicí další mechanismy, oprávněný subjekt by si mohl zvolit, který mechanismus použije.

(4b) V souladu se zásadou procesní autonomie by tato směrnice neměla obsahovat ustanovení o všech aspektech řízení v rámci zástupných žalob. Je proto na členských státech, aby stanovily pravidla týkající se například přípustnosti, důkazů nebo opravných prostředků použitelná pro zástupné žaloby. Členské státy by například měly mít možnost rozhodnout o požadovaném stupni podobnosti jednotlivých nároků nebo minimálním počtu spotřebitelů, jichž se žaloba na odškodnění týká, aby případ mohl být přijat k projednávání jako zástupná žaloba. Tato vnitrostátní pravidla by neměla bránit účinnému fungování zástupných žalob stanovených touto směrnicí.

(5) [...]

(6) **Oblast působnosti této** směrnice by měla **odrážet nejnovější vývoj v oblasti ochrany spotřebitele. Vzhledem k tomu, že spotřebitelé se nyní pohybují na širším a stále více digitalizovaném trhu, dosažení vysoké úrovně ochrany spotřebitele vyžaduje, aby se směrnice vztahovala kromě obecného spotřebitelského práva i na [...]** oblasti, jako jsou ochrana údajů, finanční služby, cestování a cestovní ruch, energetika[...] a telekomunikace. [...] **Zejména je vzhledem k větší poptávce spotřebitelů po finančních a investičních službách důležité zlepšit vymáhání spotřebitelského práva v těchto oblastech. K rozvoji spotřebitelského trhu došlo rovněž v oblasti digitálních služeb a i zde vzrostla potřeba účinnějšího vymáhání spotřebitelského práva, a to včetně ochrany údajů.**

- (6a) Směrnice by se měla vztahovat na porušování ustanovení práva Unie uvedených v příloze I této směrnice, pokud tato ustanovení chrání zájmy spotřebitelů bez ohledu na to, zda jsou označováni jako spotřebitelé, cestující, uživatelé, zákazníci, retailoví investoři, neprofesionální zákazníci, subjekty údajů nebo jinak. Zájmy fyzických osob, které mohou být nebo byly tímto porušením poškozeny, by však měla chránit pouze tehdy, pokud jsou tyto osoby považovány podle této směrnice za spotřebitele. Směrnice by se neměla vztahovat na porušení předpisů poškozující fyzické osoby, které jsou považovány za obchodníky.
- (6b) Touto směrnicí by neměly být dotčeny právní akty uvedené v příloze I, a proto by neměla měnit nebo rozšiřovat definice v nich uvedené ani nahrazovat jakékoli donucovací mechanismy, které tyto právní akty případně stanoví. Například by případně bylo nadále možné k ochraně kolektivních zájmů spotřebitelů použít donucovací mechanismy stanovené v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) nebo na tomto nařízení založené.
- (6c) V zájmu jasnosti je potřeba v příloze I co nejpřesněji stanovit oblast působnosti této směrnice. Pokud právní akty uvedené v příloze I obsahují ustanovení, která se netýkají ochrany spotřebitele, je třeba uvést odkaz na konkrétní ustanovení na ochranu zájmů spotřebitelů. S ohledem na strukturu některých právních aktů, zejména v oblasti finančních služeb včetně investičních služeb, není však uvedení těchto odkazů vždy proveditelné nebo možné.
- (6d) Za účelem zajištění dostatečné reakce na porušování práva Unie, jehož forma a rozsah se rychle vyvíjí, by při každém přijetí nového aktu Unie relevantního pro ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů mělo být zváženo, zda nepozměnit přílohu I této směrnice tak, aby byl nový akt zahrnut do její oblasti působnosti.
- (6e) Členským státům by v souladu s právem Unie měla být i nadále ponechána pravomoc uplatňovat ustanovení této směrnice v oblastech, které do oblasti její působnosti nespádají. Členské státy mohou například ponechat v platnosti nebo přijmout vnitrostátní právní předpisy, které odpovídají ustanovením této směrnice, nebo některým z nich, ve vztahu ke sporům, které nespádají do oblasti působnosti přílohy I.

- (7) Komise přijala legislativní návrhy nařízení Evropského parlamentu a Rady o změně nařízení (ES) č. 261/2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů, a nařízení (ES) č. 2027/97 o odpovědnosti leteckého dopravce s ohledem na leteckou přepravu cestujících a jejich zavazadel, a návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o právech a povinnostech cestujících na železnici. Je tedy vhodné stanovit, aby po uplynutí jednoho roku od vstupu této směrnice v platnost Komise posoudila, zda unijní pravidla v oblasti práv cestujících leteckou a železniční dopravou poskytují dostatečnou ochranu spotřebitelů, srovnatelnou s ochranou, kterou zajišťuje tato směrnice, a aby učinila nezbytné závěry, co se týče oblasti působnosti této směrnice.

(7a) Jelikož soudní i správní řízení mohou účinně a účelně sloužit ochraně kolektivních zájmů spotřebitelů, je na uvážení členských států, zda může být zástupná žaloba podána v soudním nebo správním řízení nebo v obou typech řízení, v závislosti na příslušné oblasti práva nebo na příslušném hospodářském odvětví. Tím nesmí být dotčeno právo na účinnou právní ochranu zaručené článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie, podle kterého musejí členské státy zajistit, aby spotřebitelé a obchodníci měli právo na účinnou právní ochranu před soudem nebo tribunálem proti jakémukoli správnímu rozhodnutí přijatému podle národních ustanovení pro provádění této směrnice. Patří sem možnost zúčastněných stran získat rozhodnutí, které jim v souladu s vnitrostátním právem poskytne odklad vymáhání zpochybněného rozhodnutí.

- (8) Tato směrnice, která vychází ze směrnice 2009/22/ES, by se měla vztahovat jak na vnitrostátní, tak na přeshraniční porušování předpisů, a to zejména v případech, kdy spotřebitelé [...], kteří byli porušením předpisů **dotčeni**, žijí v jiném členském státě nebo v několika jiných členských státech, než je členský stát, ve kterém je usazen obchodník porušující předpisy. Rovněž by se měla vztahovat na porušování předpisů, které ustalo před zahájením nebo ukončením zástupné žaloby, jelikož může být stále potřeba zabránit opakování dané praxe **jejím zákazem**, konstatovat, že daná praktika představuje porušování předpisů, a umožnit spotřebitelům nápravu.

(9) Touto směrnicí by nemělo být **dotčeno uplatňování** [...] pravidel mezinárodního práva soukromého týkajících se soudní příslušnosti, uznávání a vymáhání rozsudků nebo rozhodného práva, ani by tato směrnice neměla tato pravidla stanovovat. Na zástupné žaloby stanovené touto směrnicí se uplatní stávající právní nástroje Unie. **Konkrétně by se na zástupné žaloby stanovené v této směrnici mělo uplatňovat nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Brusel Ia), nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II).**

(9-a) Je třeba poznamenat, že nařízení Brusel Ia se nevztahuje na pravomoc správních orgánů, ani na uznávání či výkon jejich rozhodnutí. Tyto otázky by měly být ponechány na vnitrostátním právu.

(9a) V souladu s pravidly mezinárodního práva soukromého by případně mohlo být možné, aby oprávněný subjekt podal zástupnou žalobu jak v členském státě, v němž byl určen, tak i v jiném členském státě. Tato směrnice, která vychází ze směrnice 2009/22/ES, by měla rozlišovat mezi těmito dvěma typy zástupných žalob. Pokud oprávněný subjekt podá zástupnou žalobu v jiném členském státě než v členském státě svého určení, měla by být tato žaloba považována za přeshraniční žalobu. Pokud oprávněný subjekt podá zástupnou žalobu v členském státě, v němž byl určen, měla by být považována za vnitrostátní zástupnou žalobu, a to i pokud byla podána proti obchodníkovi se sídlem v jiném členském státě nebo i pokud jsou v rámci této žaloby zastoupeni spotřebitelé z několika členských států. Pro určení typu zástupné žaloby by měl být rozhodující členský stát, v němž se žaloba podává. Z tohoto důvodu by se vnitrostátní zástupná žaloba nemohla v průběhu řízení stát přeshraniční zástupnou žalobou a naopak.

(9b) Zejména organizace spotřebitelů by měly hrát aktivní úlohu při zajišťování dodržování příslušných ustanovení práva Unie a mají všechny předpoklady k tomu, aby požádaly o status oprávněného subjektu v souladu s vnitrostátními právními předpisy. Podle vnitrostátních právních tradic by při zajišťování dodržování příslušných ustanovení práva Unie mohly aktivní úlohu sehrávat i veřejnoprávní subjekty, a to podáváním zástupných žalob podle této směrnice.

- (10) [...] **Pro účely přeshraničních zástupných žalob** [...] by oprávněné subjekty měly splňovat **stejná** kritéria [...] v **celé Unii**. Zejména by musely být **právníckými osobami** řádně zřízenými podle práva členského státu, **mít určitý stupeň stálosti a veřejné činnosti**, [...] **být neziskové povahy** a mít s **ohledem na svůj zákonný účel** legitimní zájem na **ochraně zájmů spotřebitele, jak stanoví** [...] příslušné právní předpisy Unie. [...] **Pro účely ochrany spotřebitelů by tyto oprávněné subjekty měly mít určité vlastnosti nezbytné k přijímání rozhodnutí týkajících se zástupných žalob jménem spotřebitelů. Měly by mít znalosti a dovednosti v oblasti své činnosti, včetně takové znalosti práva, která jim umožní činit nezávislá informovaná rozhodnutí o tom, zda podat zástupnou žalobu, či nikoli. Tím by nemělo být dotčeno jejich právo využívat právního poradenství, jako například právních zástupců. Aby byla zaručena nezávislost oprávněných subjektů, měly by být finančně zdravé a stabilní, a to s přihlédnutím například k jakýmkoli příjmům nebo majetku, které mohou oprávněné subjekty mít. Měly by být rovněž plně transparentní ohledně zdroje jejich financování a měly by stanovit příslušné postupy pro předcházení škodlivým vlivům na kolektivní zájmy zastupovaných spotřebitelů. Oprávněné subjekty by při přijímání procesních rozhodnutí v rámci zástupné žaloby včetně rozhodnutí o smíru zejména neměly být ovlivňovány žádnou jinou třetí stranou, než jsou jejich právní poradce a dotčení spotřebitelé. Tyto třetí strany by neměly poskytovat financování zástupné žaloby na odškodnění proti žalovanému, který je konkurentem poskytovatele financování, nebo proti žalovanému, na němž je poskytovatel financování závislý. Nemělo by tím však být dotčeno jakékoli financování z veřejných zdrojů.**

(10a) Pokud jde o oprávněné subjekty určené pro účely vnitrostátních zástupných žalob, členské státy by měly mít možnost stanovit kritéria pro tyto subjekty svobodně v souladu se svými vnitrostátními právními předpisy. Členské státy by však měly mít možnost uplatňovat kritéria stanovená v této směrnici pro oprávněné subjekty určené pro účely přeshraničních žalob i na oprávněné subjekty působící pouze pro účely vnitrostátních žalob.

(10b) Žádná z kritérií uplatňovaných na oprávněné subjekty v přeshraničních nebo vnitrostátních zástupných žalobách by neměla bránit účinnému fungování zástupných žalob podle této směrnice.

(10c) Členské státy by mohly stanovit pravidla s cílem omezit právo oprávněného subjektu podávat přeshraniční zástupné žaloby na oblast činnosti tohoto subjektu. Pravidla by mohla například stanovit, že oprávněné subjekty chránící zájmy spotřebitelů v oblasti bezpečnosti potravin nebo práv cestujících mohou podávat pouze přeshraniční zástupné žaloby vztahující se k těmto účelům.

(11) [...]

(11a) Členské státy by měly mít možnost určit oprávněné subjekty předem. Pro účely vnitrostátních zástupných žalob by však členské státy mohly také nebo alternativně určovat oprávněné subjekty ad hoc pro konkrétní žalobu. Takové určení by mohl provádět soud nebo správní orgán vedoucí řízení, a to případně i přijetím. Pro účely přeshraničních zástupných žalob jsou však nezbytné společné záruky. Proto by oprávněným subjektům určeným ad hoc nemělo být umožněno podávat přeshraniční zástupné žaloby.

- (11b) Je na určujícím členském státě, aby zajistil, že oprávněný subjekt určený pro účely přeshraničních zástupných žalob splňuje kritéria, posoudil, zda je splňuje i nadále, a v případě potřeby určení oprávněného subjektu zrušil. Členské státy by měly posouzení, zda oprávněné subjekty splňují kritéria, provádět alespoň každých pět let.**
- (11c) Vzniknou-li obavy ohledně plnění kritérií ze strany oprávněného subjektu, členský stát, který tento subjekt určil, by měl obavy prošetřit a případně určení zrušit. Členské státy by měly určit vnitrostátní kontaktní místa pro účely předávání a přijímání žádostí o prošetření.**
- (11d) Členské státy by měly zajistit, aby u jejich soudů nebo správních orgánů mohly podávat přeshraniční zástupné žaloby oprávněné subjekty určené pro účely takových zástupných žalob v jiném členském státě. Oprávněné subjekty z různých členských států by navíc měly mít možnost jednat společně v rámci jedné zástupné žaloby před jedním soudem, a to podle pravidel týkajících se příslušné pravomoci. Tím by nemělo být dotčeno právo soudu nebo správního orgánu vedoucího řízení přezkoumat, zda je vhodné žalobu projednávat jako jedinou zástupnou žalobu.**

(11e) Je třeba zajistit vzájemné uznávání právní způsobilosti oprávněných subjektů určených pro účely přeshraničních zástupných žalob. Totožnost těchto organizací a veřejnoprávních subjektů by měla být sdělena Komisi a Komise by měla zveřejnit jejich seznam. Zařazení na seznam by mělo sloužit jako důkaz právní způsobilosti organizace nebo veřejnoprávního subjektu podávajících žalobu. Tím by nemělo být dotčeno právo přezkoumat, zda účel oprávněného subjektu odůvodňuje v konkrétním případě podání žaloby.

(11ea) V zájmu předcházení konfliktu zájmů by členské státy měly mít možnost stanovit pravidla, podle nichž by soudy nebo správní orgány mohly přezkoumat, zda je oprávněný subjekt podávající přeshraniční zástupnou žalobu na odškodnění financován třetí osobou, která má na výsledku konkrétní přeshraniční zástupné žaloby ekonomický zájem, a pokud tomu tak je, zamítnout právní způsobilost oprávněného subjektu pro účely této žaloby.

(11f) Při podání přeshraniční zástupné žaloby by měl být oprávněný subjekt povinen soudu nebo správnímu orgánu, který na žalobu dohlíží, potvrdit, že nadále splňuje kritéria. Zjistí-li však soud nebo správní orgán, že v tomto ohledu existují odůvodněné obavy, měl by splnění kritérií prověřit.

(11g) Členské státy by měly přijmout opatření pro řešení situací, kdy informace předložené subjektem ohledně splnění kritérií nejsou správné. Tato opatření by mohla zahrnovat například sankce, zamítnutí žaloby nebo jiná procesní opatření. Zamítnutím by však neměla být dotčena práva spotřebitelů, jichž se tato žaloba týká.

(11h) Soudy nebo správní orgány by měly mít možnost posoudit přípustnost konkrétní přeshraniční zástupné žaloby v souladu s vnitrostátním právem. V souladu se zásadou nediskriminace by se požadavky na přípustnost uplatňované na konkrétní přeshraniční zástupné žaloby neměly lišit od požadavků uplatňovaných na konkrétní vnitrostátní zástupné žaloby.

(12) [...]

(12a) Cílem opatření na zdržení se jednání je ochrana kolektivních zájmů spotřebitelů nezávisle na skutečné ztrátě nebo škodě, kterou utrpěli jednotliví spotřebitelé. Opatření na zdržení se jednání mohou obchodníkům ukládat, aby podnikli konkrétní kroky, například aby zákazníkům poskytli informace, které dříve neposkytli, čímž porušili zákonné povinnosti. Rozhodnutí o opatření na zdržení se jednání by nemělo záviset na tom, zda daná praktika byla použita úmyslně nebo z nedbalosti.

(12b) Při podání zástupné žaloby by měl oprávněný subjekt soudu nebo správnímu orgánu poskytnout dostatečné informace o spotřebitelích, kterých se žaloba týká. Tyto informace by měly soudu nebo správnímu orgánu umožnit, aby stanovil svou pravomoc a rozhodné právo. V případě souvisejícím s protiprávním jednáním by to vyžadovalo informovat soud nebo správní orgán o místě, kde došlo nebo by mohlo dojít ke škodné události poškozující spotřebitele. Stupeň podrobnosti požadovaných informací by se mohl lišit v závislosti na tom, jakého opatření se oprávněný subjekt domáhá a zda je uplatněn mechanismus vyjádření účasti („opt-in“) nebo neúčasti („opt-out“). Kromě toho při podání zástupné žaloby na opatření na zdržení se jednání by pro případné pozastavení nebo přerušení promlčecích lhůt platných pro následné nároky na odškodnění bylo třeba, aby oprávněný subjekt poskytl dostatečné informace o skupině spotřebitelů, kterých se žaloba týká.

(13) Členské státy by měly zajistit, aby se oprávněné subjekty mohly domáhat opatření na zdržení se jednání a opatření pro odškodnění. [...] S cílem dosáhnout účinnosti řízení u zástupných žalob by členské státy měly mít možnost rozhodnout, že se oprávněné subjekty [...] mohou domáhat [...] opatření na zdržení se jednání a opatření pro odškodnění v rámci jedné zástupné žaloby nebo v rámci jednotlivých zástupných žalob. [...]. Pokud se oprávněné subjekty domáhají opatření v rámci jedné žaloby, měly by mít možnost se veškerých příslušných opatření domáhat v okamžiku podání žaloby, nebo se nejdříve domáhat příslušného opatření [...] na zdržení se jednání a následně případně opatření pro [...] odškodnění.

(13a) Oprávněný subjekt podávající zástupnou žalobu podle této směrnice by se měl domáhat příslušných opatření včetně opatření pro odškodnění v zájmu spotřebitelů, kteří byli porušením předpisů poškozeni. Oprávněný subjekt by měl mít procesní práva a povinnosti žalující strany řízení. Členské státy by mohly jednotlivým spotřebitelům, kterých se žaloba týká, poskytnout v rámci zástupné žaloby určitá práva. Jednotliví spotřebitelé by však neměli mít možnost zasahovat do procesních rozhodnutí přijatých oprávněnými subjekty, jednotlivě si vyžádat důkazy v rámci řízení nebo se jednotlivě se odvolávat proti procesním rozhodnutím soudu nebo správního orgánu, který na zástupnou žalobu dohlíží. Jednotliví spotřebitelé by rovněž neměli mít v rámci zástupné žaloby žádné procesní povinnosti.

(13b) Dotčení spotřebitelé by však měly mít nárok těžit z přínosů zástupné žaloby.

U zástupných žalob na opatření pro odškodnění by tyto přínosy měly podobu prostředků nápravy, jako je například náhrada škody, oprava, výměna, snížení ceny, ukončení smlouvy nebo vrácení zaplacené ceny. U zástupných žalob na opatření týkající se zdržení se jednání by tímto přínosem bylo ukončení nebo zákaz praxe, která představuje porušení předpisů.

(13c) Touto směrnicí by neměla být dotčena vnitrostátní pravidla pro náhradu procesních

nákladů nebo pro zásadu, podle níž nese náklady ten, kdo spor prohrál. Jednotliví spotřebitelé, kterých se žaloba týká, by neměli nést náklady řízení, ani náklady oprávněného subjektu či obchodníka. Výjimky z tohoto pravidla by měly být činěny pouze za výjimečných okolností, jak stanoví vnitrostátní právní předpisy, jako například v případě, kdy spotřebitel úmyslně nebo z nedbalosti zavíní zbytečné právní náklady například způsobením průtahů řízení protiprávním jednáním, nebo z jiných výjimečných důvodů. Náklady řízení by měly zahrnovat například veškeré náklady vzniklé v důsledku toho, že kterákoliv ze stran byla zastoupena advokátem nebo jiným odborníkem z oboru práva, nebo jakékoliv náklady na doručování nebo překlad písemností. Členské státy by navíc měly mít možnost stanovit pravidla, která oprávněným subjektům umožní požadovat od spotřebitelů, kteří výslovně vyjádřili svou vůli být zastupováni oprávněným subjektem v konkrétní zástupné žalobě na opatření pro odškodnění, nízký vstupní poplatek nebo obdobný poplatek za účast.

(14) [...]

(14a) Opatření na zdržení se jednání by měla zahrnovat konečná a předběžná opatření.

Předběžná opatření by mohla zahrnovat prozatímní, opatrnostní a preventivní opatření na zastavení přetrvávající praktiky nebo zákazu praktiky v případě, kdy dosud nebyla použita, ale kdy hrozí, že by způsobila spotřebitelům závažnou nebo nevratnou újmu. Opatření na zdržení se jednání by mohla rovněž zahrnovat opatření, kterými se stanoví, že daná praktika představuje porušení právních předpisů, v případech, kdy byla tato praktika ukončena ještě před podáním zástupných žalob, pokud přetrvává nutnost konstatovat, že tato praktika představovala porušení předpisů, například v zájmu usnadnění následných žalob na opatření pro odškodnění. Kromě toho mohou zahrnovat povinnost obchodníka porušujícího předpisy zveřejnit rozhodnutí o opatření v plném nebo částečném rozsahu, v takové formě, která je považována za přiměřenou, nebo zveřejnit opravné prohlášení.

(14b) Na základě směrnice 2009/22/ES by členské státy měly mít možnost požadovat, aby strana, která hodlá podat žalobu na zdržení se jednání provedla předchozí konzultaci, aby tak bylo žalované straně umožněno ukončit sporné porušování předpisů. Členské státy by měly mít možnost požadovat, aby se tato předchozí konzultace konala za účasti nezávislého jimi určeného veřejnoprávního subjektu. Pokud členské státy stanoví, že má proběhnout předchozí konzultace, měla by být stanovena dvoutýdenní lhůta od obdržení žádosti o konzultaci, po jejímž uplynutí je žalující strana v případě, že nebylo dosaženo zastavení porušování předpisů, oprávněna bez dalšího odkladu podat žalobu u příslušného soudu nebo správního orgánu. Tyto požadavky by mohly být v souladu s vnitrostátními právními předpisy uplatňovány i na opatření pro odškodnění.

(15) [...]

(15a) Tato směrnice stanoví procesní mechanismus, kterým nejsou dotčena pravidla přiznávající spotřebitelům, v případě, že jejich zájmy byly poškozeny porušením předpisů, hmotná práva na smluvní a nesmluvní prostředky nápravy, jako je právo na náhradu škody, ukončení smlouvy, refundace, výměna, oprava nebo snížení ceny v závislosti na tom, co je vhodné a co umožňují unijní a vnitrostátní právní předpisy. Tato směrnice by neměla umožňovat uložení odškodnění represivní povahy obchodníkovi porušujícímu předpisy ani přiznání nadměrné náhrady způsobené škody spotřebitelům, kteří byli porušením předpisů poškozeni. Zástupnou žalobu domáhající se odškodnění podle této směrnice lze podat pouze v případech, kdy právo Unie nebo vnitrostátní právo taková hmotná práva stanoví.

(15b) Spotřebitelé, kterých se týká zástupná žaloba na odškodnění, by měli mít po podání žaloby přiměřenou možnost vyjádřit svou vůli, zda si přejí být zastupováni v rámci dané konkrétní zástupné žaloby oprávněným subjektem a zda si přejí těžit z příslušných výsledků této zástupné žaloby, či nikoli. S cílem co nejlépe zohlednit své právní tradice by členské státy měly stanovit mechanismus vyjádření účasti („opt-in“) nebo neúčasti („opt-out“) nebo jejich kombinaci. V případě mechanismu vyjádření účasti by se od spotřebitelů mělo vyžadovat, aby výslovně vyjádřili svou vůli být v rámci zástupné žaloby na odškodnění zastupováni oprávněným subjektem. V případě mechanismu vyjádření neúčasti by se od spotřebitelů mělo vyžadovat, aby výslovně vyjádřili svou vůli nebýt v rámci zástupné žaloby o odškodnění zastupováni oprávněným subjektem. Členské státy by měly mít možnost rozhodnout, ve které fázi zástupné žaloby by jednotliví spotřebitelé mohli uplatnit své právo rozhodnout se pro účast nebo neúčast v řízení.

- (15ba) Členské státy, které stanoví mechanismus vyjádření účasti, by měly mít možnost požadovat, aby se někteří spotřebitelé rozhodli pro účast na žalobě na opatření pro odškodnění před podáním žaloby, za podmínky, že další spotřebitelé budou mít možnost rozhodnout se pro účast i po podání žaloby.
- (15c) Pro zajištění řádného výkonu spravedlnosti a předcházení vzájemně si odporujících rozhodnutí by měl být mechanismus vyjádření účasti vyžadován u zástupné žaloby na odškodnění v případě, že spotřebitelé, kteří byli porušením předpisů poškozeni, nemají obvyklé bydliště v členském státě, v němž se nachází soud nebo správní orgán, u kterého byla zástupná žaloba podána. V takové situaci by spotřebitelé museli výslovně vyjádřit svou vůli být v rámci dané zástupné žaloby zastupováni, aby byli výsledkem řízení vázáni.
- (15d) Pokud spotřebitelé výslovně nebo konkludentně vyjádřili svou vůli být zastupováni oprávněným subjektem v rámci zástupné žaloby na odškodnění, ať už je uvedená žaloba podána v rámci mechanismu vyjádření účasti nebo mechanismu vyjádření neúčasti, neměli by nadále mít možnost být zastupováni v jiných zástupných žalobách ani podávat individuální žaloby v téže věci a proti témuž obchodníkovi. To by však nemělo platit, pokud spotřebitel poté, co výslovně či konkludentně vyjádřil svou vůli být zastupován v rámci zástupné žaloby na odškodnění, později v souladu s vnitrostátními právními předpisy vyjádří rozhodnutí se této žaloby neúčastnit, například pokud spotřebitel později odmítne být vázán smírem.
- (15e) Z důvodu účelnosti a efektivity mohou členské státy v souladu se svými vnitrostátními předpisy spotřebitelům poskytnout rovněž možnost přímo těžit z opatření pro odškodnění, poté co bylo vydáno, aniž by museli splňovat určité další požadavky na jejich předchozí účast na žalobě.

(15f) Členské státy by měly stanovit pravidla pro koordinaci mezi zástupnými žalobami, individuálními žalobami podanými jednotlivými spotřebiteli a jakýmkoliv dalšími žalobami zaměřenými na ochranu individuálních a kolektivních zájmů spotřebitelů podle právních předpisů Unie a vnitrostátních právních předpisů. Opatřeními na zdržení se jednání vydanými podle této směrnice by neměly být dotčeny individuální žaloby na odškodnění podané spotřebiteli, kteří byli poškozeni praktikou, jež těmto opatřením na zdržení se jednání podléhá.

(16) [...]

(17) [...]

(18) Členské státy [...] by měly požadovat, aby oprávněné subjekty podložily zástupnou žalobu na odškodnění dostatečnými informacemi včetně popisu skupiny spotřebitelů [...], kteří byli porušením předpisů poškozeni, a včetně skutkových a právních otázek, jež mají být v rámci zástupné žaloby vyřešeny. Nemělo by být požadováno, aby oprávněný subjekt kvůli zahájení žaloby jednotlivě identifikoval všechny spotřebitele, kterých se [...] **žaloba** týká. V případě zástupných žalob na odškodnění by měl soud nebo správní orgán v co možná nejranější fázi řízení ověřit, zda je vhodné, aby byl vzhledem k povaze porušení předpisů a charakteru škod vzniklých **dotčeným** spotřebitelům daný případ řešen formou zástupné žaloby.

(19) [...]

(19a) V opatření pro odškodnění by měli být identifikováni jednotliví spotřebitelé, nebo by alespoň měla být popsána skupina spotřebitelů, kteří mají na prostředky nápravy v rámci tohoto opatření nárok, a případně by měly být uvedeny metoda kvantifikace a příslušné kroky, jež mají spotřebitelé a obchodníci pro provedení těchto prostředků nápravy učinit. Spotřebitelé, kteří mají nárok na prostředky nápravy, by měli mít možnost tyto prostředky nápravy čerpat, aniž by museli iniciovat samostatné řízení. Požadavek na samostatné řízení například znamená povinnost spotřebitele podat k soudu nebo správnímu orgánu individuální žalobu na vyčíslení škody. Naopak pro dosažení individuálního odškodnění může být od spotřebitelů požadováno, aby podnikli určité kroky, například aby se obrátili na subjekt pověřený vymáháním opatření pro odškodnění.

(19b) Členské státy by měly stanovit nebo zachovat pravidla týkající se lhůt, jako jsou promlčecí lhůty nebo jiné lhůty pro uplatnění práva na odškodnění, v rámci nichž mohou jednotliví spotřebitelé využít opatření pro odškodnění. Členské státy mohou stanovit pravidla týkající se využití veškerých nevyplacených finančních prostředků na odškodnění, které nebyly ve stanovených lhůtách čerpány.

(20) [...]

(21) [...]

(22) [...]

(23) [...]

(24) [...]

(25) [...]

- (26) **V rámci** [...] zástupné žaloby na **opatření pro odškodnění** by měl být podporován kolektivní smír zaměřený na poskytnutí odškodnění poškozeným spotřebitelům.
- (27) [...]
- (28) Soud a správní orgán by měly mít [...] **možnost** vyzvat obchodníka [...] a oprávněný subjekt, který zástupnou žalobu na **odškodnění** podal, aby zahájili jednání s cílem dosáhnout smíru, co se týče odškodnění, jež má být poskytnuto spotřebitelům, kterých se **žaloba** týká. [...]
- (29) [...]

- (30) Jakýkoli [...] smír dosažený v souvislosti se zástupnou žalobou na **odškodnění** [...] by měl příslušný soud nebo správní orgán schválit [...], **ledaže by podmínky smíru nebylo možné vynutit nebo by smír byl v rozporu se závaznými vnitrostátními právními předpisy, vztahujícími se na předmět žaloby, od nichž se nelze smluvně odchýlit v neprospěch spotřebitele. V rozporu se závaznými vnitrostátními právními předpisy by mohl například být smír, jenž by výslovně ponechal beze změny smluvní podmínku, kterou se obchodníkovi uděluje výlučné právo vykládat jakoukoli jinou podmínku uvedené smlouvy.**
- (30a) Členské státy by měly mít možnost stanovit pravidla, která by soudu nebo správnímu orgánu umožnila odmítnout schválit smír rovněž v případě, kdy ho soud nebo správní orgán považuje za nespravedlivý.**
- (30b) Členské státy by mohly stanovit pravidla, podle nichž mají jednotliví dotčení spotřebitelé možnost přijmout nebo odmítnout to, že smírem budou vázáni.**
- (31) Pro úspěšnost zástupné žaloby je zásadní, aby bylo zajištěno, že o ní budou spotřebitelé informováni. Spotřebitelé [...] **musí vědět o** [...] žalobě[...], **aby mohli výslovně nebo konkludentně vyjádřit svou vůli být zastupováni v rámci zástupné žaloby na odškodnění. Členské státy by to měly umožnit stanovením vhodných pravidel pro šíření informací o žalobách mezi spotřebiteli. Rozhodnutí o tom, kdo by měl být odpovědný za šíření těchto informací, by mělo být ponecháno na členských státech.** [...]

(31a) Spotřebitelé by měli být rovněž informováni o konečných rozhodnutích stanovících opatření na zdržení se jednání, opatřeních pro odškodnění nebo schválených smírech, o svých právech po té, co bylo konstatováno porušení předpisů, a o veškerých následných krocích, které mají dotčení spotřebitelé podniknout, a to zejména za účelem získání odškodnění. Pro odrazování obchodníků od porušování práv spotřebitelů má také význam riziko ztráty dobré pověsti spojené se šířením informací o porušení předpisů.

(32) Aby bylo informování účinné, měly by být informace dostatečné a přiměřené okolnostem daného případu. [...] Tyto informace mohou být poskytnuty například prostřednictvím internetových stránek obchodníka, sociálních médií, internetových tržišť nebo populárních novin včetně těch, které jsou šířeny elektronickými komunikačními prostředky. Pokud je to možné a **vhodné**, měli by být spotřebitelé informováni individuálně elektronickou poštou nebo dopisem. Tyto informace by měly být na požádání poskytovány ve formátech přístupných osobám se zdravotním postižením.

(32a) O konečných opatřeních na zdržení se jednání a opatřeních pro odškodnění by měl všechny dotčené spotřebitele na vlastní náklady informovat obchodník porušující předpisy. Obchodník by měl rovněž informovat spotřebitele o smíru schváleném soudem nebo správním orgánem. Členské státy by mohly stanovit pravidla, podle kterých tato povinnost závisí na žádosti oprávněného subjektu. Pokud informace o konečných rozhodnutích a schválených smírech poskytuje spotřebitelům, kterých se žaloba týká, podle vnitrostátního práva soud nebo správní orgán, či oprávněný subjekt, neměl by obchodník mít povinnost tyto informace poskytovat podruhé.

(33) [...] Členské státy by měly zajistit, aby konečné rozhodnutí soudu nebo správního orgánu jakéhokoliv členského státu, v němž se konstatuje porušení předpisů poškozující kolektivní zájmy spotřebitelů, mohlo být použito jako důkaz existence daného porušení předpisů pro účely jakýchkoliv dalších žalob domáhajících se odškodnění u vnitrostátních soudů nebo správních orgánů proti témuž obchodníkovi pro totéž porušení. V souladu s nezávislostí soudnictví a volným hodnocením důkazů by tím neměly být dotčeny vnitrostátní právní předpisy o hodnocení důkazů.

(34) [...]

(35) [...]Podáním žaloby se obvykle pozastavují promlčecí lhůty. Žaloby na opatření na zdržení se jednání však nemusí mít nutně tento účinek ve vztahu k následným opatřením pro odškodnění, která mohou vyplynout z téhož porušení předpisů. Členské státy by proto měly zajistit, aby probíhající zástupná žaloba na opatření na zdržení se jednání měla pozastavující nebo přerušující účinek na platné promlčecí lhůty ve vztahu ke spotřebitelům, kterých se žaloba týká, tak, aby uplynutí promlčecí lhůty během zástupných žalob na tato opatření na zdržení se jednání nezabránilo těmto spotřebitelům následně podat, individuálně nebo v zastoupení oprávněným subjektem, žalobu na odškodnění v souvislosti s údajným porušením předpisů. Oprávněný subjekt by měl při podání zástupné žaloby na zdržení se jednání dostatečně vymezit skupinu spotřebitelů, jejichž zájmy byly údajným porušením předpisů dotčeny a kteří by případně mohli mít nárok vyplývající z tohoto porušení předpisů a mohli by být dotčeni uplynutím promlčecí lhůty během žaloby na zdržení se jednání. V zájmu jasnosti je třeba uvést, že i probíhající zástupná žaloba na opatření pro odškodnění by měla mít pozastavující nebo přerušující účinek na platné promlčecí lhůty ve vztahu ke spotřebitelům, kterých se uvedená žaloba týká.

(35a) Aby byla zajištěna právní jistota, měla by se pozastavení nebo přerušení promlčecích lhůt uložená podle této směrnice uplatňovat pouze na nároky na odškodnění založené na porušeních předpisů, ke kterým došlo dne [datum použitelnosti této směrnice] nebo po tomto dni. To by nemělo bránit uplatňování ustanovení vnitrostátního práva o pozastavení nebo přerušení promlčecích lhůt, jež byla platná již před [datum použitelnosti této směrnice], na nároky na odškodnění založené na porušeních předpisů, ke kterým došlo před uvedeným datem.

- (36) Zástupné žaloby na [...] **opatření** na zdržení se jednání by měly být vyřizovány s náležitou účelností řízení. **Pokud porušování předpisů stále trvá, bylo by možné potřebu účelnosti zdůraznit.** [...] **Žaloby na opatření na zdržení se jednání s předběžným** účinkem by měly být [...] v **případě potřeby** vyřizovány ve zkráceném řízení, aby bylo zabráněno jakékoli újmě nebo další újmě, již by mohlo porušování předpisů způsobit.
- (37) Důkazy jsou důležitým prvkem pro konstatování toho, zda [...] **je zástupná žaloba na zdržení se jednání nebo odškodnění opodstatněná.** Vztahy mezi podnikem a spotřebitelem se však **často** vyznačují informační asymetrií a může se stát, že nezbytné [...] **důkazy** má výlučně obchodník, což znamená, že nejsou dostupné oprávněnému subjektu. Oprávněné subjekty by tedy měly **mít** [...] právo požádat příslušný soud nebo správní orgán, aby obchodníkovi **nařídil** zveřejnit důkazy vztahující se k jejich nároku [...]. Na **druhou stranu by s ohledem na zásadu rovnosti zbraní měl obchodník mít podobné právo požadovat důkazy, které má pod svou kontrolou oprávněný subjekt.** Soud nebo správní orgán, který na zástupnou žalobu dohlíží, by měl v **souladu s vnitrostátním procesním právem** s ohledem na ochranu oprávněných zájmů třetích stran a v souladu s příslušnými unijními nebo vnitrostátními pravidly pečlivě posoudit potřebu, rozsah a přiměřenost [...] zveřejnění **důkazů**.

- (38) Aby byla zajištěna účinnost zástupných žalob, měly by obchodníkům porušujícím předpisy hrozit účinné, odrazující a přiměřené sankce za [...] **nesplnění nebo odmítnutí splnění opatření na zdržení se jednání. Členské státy by měly zajistit, aby tyto sankce mohly mít podobu pokut, například podmíněných pokut, pravidelných plateb nebo penále. Rovněž by měly být stanoveny sankce za nesplnění nebo odmítnutí splnění příkazu poskytnout dotčeným spotřebitelům informace o konečných rozhodnutích nebo smírech nebo zveřejnit důkazy. V případě odmítnutí splnění příkazu ke zveřejnění důkazů by mělo být možné uplatnit i jiné druhy sankcí, jako jsou procesní opatření.**
- (39) S ohledem na to, že zástupné žaloby ochranou kolektivních zájmů spotřebitelů sledují veřejný zájem, by měly členské státy **zachovat nebo snažit se nalézt prostředky pro zajištění toho** [...], aby oprávněným subjektům v podávání zástupných žalob podle této směrnice nebránily náklady na řízení. **Tyto prostředky by mohly zahrnovat omezení platných soudních nebo správních poplatků, v případě potřeby zajištění přístupu k právní pomoci oprávněným subjektům nebo poskytnutí veřejného financování na podávání zástupných žalob, jakož i jiné prostředky podpory. Členské státy by však neměly být povinny financovat zástupné žaloby.**
- (40) **Zejména při** řešení přeshraničního porušování předpisů se osvědčila spolupráce a výměna informací mezi oprávněnými subjekty z různých členských států. Je zapotřebí, aby budování kapacit a vytváření opatření v oblasti spolupráce nadále pokračovalo a aby bylo rozšířeno na větší počet oprávněných subjektů v celé Unii, čímž dojde k většímu využívání zástupných žalob s přeshraničním dopadem.

(40a) Pro účely hodnocení této směrnice by členské státy měly Komisi poskytnout údaje o zástupných žalobách podaných na základě této směrnice. Členské státy by měly poskytnout informace o počtu a druhu zástupných žalob, které byly uzavřeny kterýmkoli z jejich soudů nebo správních orgánů. Měly by být poskytnuty rovněž informace o výsledcích zástupných žalob, jako například o tom, zda byly přípustné, zda byly úspěšné nebo zda vedly ke schválenému smíru. Aby se snížila administrativní zátěž členských států při plnění těchto povinností, mělo by, zejména u opatření na zdržení se jednání, postačovat, že Komisi budou poskytnuty obecné informace o druhu porušení předpisů a zúčastněných stranách. Pokud jde o strany, mělo by například stačit, že Komise bude informována o tom, zda byl oprávněným subjektem veřejnoprávní subjekt nebo organizace spotřebitelů, a o oblasti podnikání obchodníka (například finanční služby). Případně by členské státy mohly Komisi poskytnout kopie příslušných rozhodnutí nebo dohod o smíru. Neměly by být poskytovány informace o totožnosti spotřebitelů, jichž se zástupné žaloby týkají.

(41) [...]

(42) Tato směrnice dodržuje základní práva a ctí zásady uznávané zejména Listinou základních práv Evropské unie. Tato směrnice by proto měla být vykládána a uplatňována v souladu s těmito právy a zásadami, mimo jiné i s právy a zásadami týkajícími se práva na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces a práva na obhajobu.

- (43) S ohledem na environmentální právo tato směrnice zohledňuje Úmluvu EHK OSN o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí („Aarhuská úmluva“).
- (44) Cílů této směrnice, totiž [...] **zajištění, že se ve všech členských státech vytvoří pro účely opatření na zdržení se jednání i opatření pro odškodnění** mechanismus zástupné žaloby na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů s cílem zajistit vysokou úroveň ochrany spotřebitele v celé Unii a [...] fungování vnitřního trhu, nemůže být uspokojivě dosaženo prostřednictvím činností vykonávaných pouze členskými státy, lze jich však, vzhledem k přeshraničním dopadům **porušování předpisů** [...], lépe dosáhnout na úrovni Unie. Unie proto může přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o Evropské unii. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je nezbytné pro dosažení tohoto cíle.
- (45) V souladu se Společným politickým prohlášením členských států a Komise o informativních dokumentech ze dne 28. září 2011 se členské státy zavázaly, že v odůvodněných případech doplní oznámení o opatřeních přijatých za účelem provedení směrnice ve vnitrostátním právu o jeden či více dokumentů s informacemi o vztahu mezi jednotlivými složkami směrnice a příslušnými částmi vnitrostátních nástrojů přijatých za účelem provedení směrnice ve vnitrostátním právu. V případě této směrnice považuje normotvůrce předložení těchto dokumentů za odůvodněné.
- (46) Je vhodné stanovit pravidla pro časovou působnost této směrnice,
- (47) Směrnice 2009/22/ES by proto měla být zrušena,

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

Kapitola 1

Předmět, oblast působnosti a definice

Článek 1 *Předmět*

1. Tato směrnice stanoví pravidla, [...] **kterými se zajišťuje, že** ve všech členských státech existuje možnost podávat zástupné žaloby na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů, a kterými se zároveň [...] **stanoví** vhodné záruky proti zneužívání soudních sporů. **Cílem opatření přijatých ke sbližování právních a správních předpisů členských států je lepší fungování vnitřního trhu na základě dosažení vysoké úrovně ochrany spotřebitele.**
2. Tato směrnice nebrání členským státům přijímat nebo ponechat v platnosti [...] procesní prostředky [...] na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů na vnitrostátní úrovni. **Členské státy však zajistí, aby alespoň jeden mechanismus zástupné žaloby byl v souladu s touto směrnicí.**

Článek 2 ***Oblast působnosti***

1. Tato směrnice se použije na zástupné žaloby podané ve věci porušení právních předpisů Unie uvedených v příloze I ze strany obchodníků, **včetně ustanovení provedených ve vnitrostátním právu**, která poškozují nebo mohou poškodit kolektivní zájmy spotřebitelů. **Touto směrnicí nejsou dotčeny právní předpisy Unie uvedené v příloze I.** Tato směrnice se použije na vnitrostátní a přeshraniční porušování předpisů, a to i v případě, skončilo-li porušování předpisů ještě před podáním zástupné žaloby nebo před ukončením tohoto řízení.
2. Touto směrnicí nejsou dotčena pravidla, kterými se stanoví smluvní a mimosmluvní prostředky nápravy, jež mají spotřebitelé podle práva Unie nebo podle vnitrostátního práva v případě těchto porušení předpisů k dispozici.
3. Touto směrnicí nejsou dotčeny právní normy Unie v oblasti mezinárodního práva soukromého, zejména pravidla o soudní příslušnosti, **uznávání a výkonu soudních rozhodnutí** a rozhodném právu.

Článek 3 ***Definice***

Pro účely této směrnice se rozumí:

- (1) „spotřebitelem“ jakákoliv fyzická osoba, která jedná za účelem, jež nelze považovat za [...] živnost, podnikání, řemeslo nebo povolání této osoby;
- (2) „obchodníkem“ jakákoliv fyzická nebo právnická osoba bez ohledu na to, zda je v soukromém či veřejném vlastnictví, která jedná, i prostřednictvím jiné osoby jednající jménem [...] této osoby nebo v [...] zastoupení této osoby, za účelem provozování [...] obchodní činnosti, podnikání, řemesla nebo výkonu povolání této osoby;

- (3) „kolektivními zájmy spotřebitelů“ **obecné** [...] zájmy [...] spotřebitelů a **konkrétně za účelem opatření pro odškodnění zájmy určité skupiny spotřebitelů;**
- (4) „zástupnou žalobou“ žaloba na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů [...] **podaná oprávněným subjektem s cílem dosáhnout vydání opatření na zdržení se jednání nebo opatření pro odškodnění, nebo obou opatření;**
- (4a) „vnitrostátní zástupnou žalobou“ zástupná žaloba podaná oprávněným subjektem v členském státě, v němž je oprávněný subjekt určen;**
- (4b) „přeshraniční zástupnou žalobou“ zástupná žaloba podaná oprávněným subjektem v jiném členském státě, než je členský stát, v němž je oprávněný subjekt určen;**
- (5) „praktikou“ jakékoliv jednání nebo opomenutí ze strany obchodníka;
- (6) „konečným rozhodnutím“ rozhodnutí soudu členského státu **nebo správního orgánu,** které není možné nebo již není možné [...] **přezkoumat řádnými opravnými prostředky.**

Kapitola 2

Zástupné žaloby

Článek 4

Oprávněné subjekty pro účely vnitrostátních zástupných žalob

1. Členské státy zajistí, aby **vnitrostátní** zástupné žaloby mohly podávat oprávněné subjekty, které na jejich vlastní žádost k tomuto účelu určí [...] členské státy [...].

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

2. [...]
3. Členské státy zajistí, aby pro **žádost o** status oprávněného subjektu v **souladu s vnitrostátními právními předpisy** byly způsobilé zejména spotřebitelské organizace [...], **včetně těch, které zastupují spotřebitele z více než jednoho členského státu.** [...]
4. [...]
- 4a. Členské státy mohou určit za oprávněné subjekty veřejnoprávní subjekty.**
- 4b. Členské státy mohou určit oprávněný subjekt na jeho vlastní žádost ad hoc pro účely konkrétní zástupné žaloby.**
- 4c. Informace o oprávněných subjektech určených předem pro účely jakýchkoli zástupných žalob se zpřístupní veřejnosti.**
5. [...]

Článek 4a

Určení oprávněných subjektů pro účely přeshraničních zástupných žalob

- 1. Členské státy zajistí, aby pro žádost o status oprávněného subjektu za účelem přeshraničních zástupných žalob byly způsobilé subjekty, zejména spotřebitelské organizace, včetně těch, které zastupují členy z více než jednoho členského státu.**
- 2. Členské státy mohou určit za oprávněné subjekty pro účely přeshraničních zástupných žalob veřejnoprávní subjekty.**

- 3. Aniž je dotčen odstavec 2, určí členské státy subjekt na jeho vlastní žádost jako oprávněný subjekt pro účely přeshraničních zástupných žalob, jestliže splňuje všechna tato kritéria:**
- a) jedná se o právnickou osobu řádně založenou podle práva členského státu určení alespoň 18 měsíců před podáním žádosti o určení a může prokázat, že v průběhu 12 měsíců skutečně vykonávala veřejnou činnost v oblasti ochrany zájmů spotřebitelů;**
 - b) v souladu se svým zákonným účelem má oprávněný zájem chránit zájmy spotřebitelů, jak je stanoveno v právních předpisech Unie, na něž se vztahuje tato směrnice;**
 - c) je neziskové povahy;**
 - ca) disponuje znalostmi a dovednostmi v oblasti své činnosti, které jsou nezbytné pro podání přeshraničních zástupných žalob v této oblasti;**
 - caa) nachází se ve zdravé a stabilní finanční situaci;**
 - cb) není ovlivněn osobami jinými než spotřebitelé, kteří mají hospodářský zájem na podání jakékoli zástupné žaloby, zejména ze strany obchodníků, a to i v případě financování třetími stranami, a uplatňuje postupy k zabránění takovému vlivu;**
 - cc) zveřejňuje jakýmkoli vhodným způsobem, zejména na svých internetových stránkách, informace o výše uvedených kritériích a informace o zdroji financování své činnosti obecně.**
- 3a. Členské státy mohou stanovit pravidla s cílem omezit právo oprávněného subjektu podávat zástupné žaloby na oblast činnosti tohoto subjektu.**

3b. Členské státy sdělí Komisi seznam oprávněných subjektů podle odstavců 2 a 3, včetně názvu a účelu těchto oprávněných subjektů, jakož i případných omezení uvedených v odstavci 3a, nejpozději dne... [jeden rok ode dne provedení ve vnitrostátním právu] a kdykoli dojde ke změnám v tomto seznamu. Členské státy tento seznam zpřístupní veřejnosti.

Komise seznam těchto oprávněných subjektů zveřejní. Seznam je aktualizován každoročně a vždy, jsou-li Komisi sděleny změny.

- 4. Členské státy nejméně jednou za pět let posoudí, zda oprávněné subjekty nadále splňují kritéria uvedená v odstavci 3. Členské státy zajistí, aby oprávněný subjekt, který již jedno nebo více kritérií nesplňuje, svůj status ztratil.**
- 5. Vyjádří-li členský stát nebo Komise pochybnosti o tom, zda určitý oprávněný subjekt splňuje kritéria stanovená v odstavci 3, členský stát, který subjekt určil, tyto obavy prošetří, a pokud není splněno jedno nebo více kritérií, určení případně zruší.**
- 6. Členské státy určí národní kontaktní místa pro účely odstavce 5 a sdělí Komisi název a kontaktní údaje těchto kontaktních míst. Komise sestaví seznam určených kontaktních míst a tento seznam poskytne členským státům.**

Článek 4b
Podávání přeshraničních zástupných žalob

1. Členské státy zajistí, aby u jejich soudů nebo správních orgánů mohly podávat přeshraniční zástupné žaloby oprávněné subjekty určené pro účely takových zástupných žalob v jiném členském státě.
2. Členské státy zajistí, aby v případě, že údajné porušení předpisů má nebo by mohlo mít dopad na spotřebitele z různých členských států, mohlo zástupnou žalobu u příslušného soudu nebo správního orgánu členského státu podat několik oprávněných subjektů z různých členských států, které jednají společně, za účelem ochrany kolektivních zájmů spotřebitelů z různých členských států.
3. Soudy nebo správní orgány přijímají seznam podle čl. 4a odst. 3b jako doklad o právní způsobilosti oprávněného subjektu podat přeshraniční zástupnou žalobu, aniž je dotčeno jejich právo přezkoumat, zda zákonný účel oprávněného subjektu jej v daném případě opravňuje k podání žaloby.

Bez ohledu na první pododstavec mohou členské státy stanovit pravidla, podle nichž mají soudy nebo správní orgány pravomoc přezkoumávat skutečnost, zda je oprávněný subjekt, který podává přeshraniční zástupnou žalobu, financován třetí stranou, která má na výsledku žaloby hospodářský zájem, a pokud ano, neuznat pro účely této konkrétní přeshraniční zástupné žaloby právní způsobilost oprávněného subjektu.
4. Při podání přeshraniční zástupné žaloby potvrdí oprávněný subjekt soudu nebo správnímu orgánu, u kterého je žaloba podávána, že splňuje kritéria uvedená v čl. 4a odst. 3. Členské státy však mohou přijmout opatření k zajištění toho, aby měl soud nebo správní orgán pravomoc přezkoumat plnění kritérii, jsou-li v tomto ohledu vyjádřeny opodstatněné obavy.

5. Členské státy přijmou nezbytná opatření k řešení situací, kdy informace uvedené v odstavci 4 týkající se plnění kritérií nejsou správné. Tato opatření mohou zahrnovat možnost, aby soud nebo správní orgán žalobu zamítl. Tímto zamítnutím nejsou dotčena práva spotřebitelů, jichž se tato žaloba týká.
6. Soudy nebo správní orgány, u nichž je žaloba podána, posoudí přípustnost konkrétní přeshraniční zástupné žaloby v souladu s vnitrostátním právem.

Článek 5
Zástupné žaloby [...]

1. Členské státy zajistí, aby zástupné žaloby podle článku 2 mohly u vnitrostátních soudů nebo správních orgánů podávat oprávněné subjekty [...].

Při podávání zástupné žaloby poskytne oprávněný subjekt soudu nebo správnímu orgánu dostatečné informace o spotřebitelích, kterých se žaloba týká.

2. Členské státy zajistí, aby byly oprávněné subjekty způsobilé [...] navrhovat alespoň tato opatření:
- a) [...] opatření na [...] zdržení se jednání [...];
 - b) [...]

ba) opatření pro odškodnění.

[...]

3. [...]

4. [...] Členské státy [...] **mohou umožnit** [...] oprávněným subjektům [...] **případně** navrhnout opatření [...] podle odstavce 2 v rámci jedné zástupné žaloby. **Členské státy mohou stanovit, že tato opatření jsou vydávána v rámci jediného rozhodnutí.**

4a. Členské státy zajistí, aby v rámci zástupné žaloby zájmy spotřebitelů zastupovaly oprávněné subjekty a aby tyto subjekty měly práva a povinnosti účastníka řízení. Spotřebitelé, jichž se žaloba týká, jsou oprávněni využít opatření uvedených v odstavci 2. Spotřebitelé, jichž se žaloba týká, mohou nést náklady řízení pouze za výjimečných okolností v souladu s vnitrostátním právem. Členské státy mohou stanovit pravidla umožňující vybírat nízké vstupní poplatky nebo obdobné poplatky za účast.

Článek 5a
Opatření na zdržení se jednání

- 1. Opatření na zdržení se jednání uvedená v čl. 5 odst. 2 písm. a) zahrnují:**
- a) předběžné opatření k ukončení nebo případně zákazu praxe považované za porušení předpisů;**
 - b) konečné opatření k ukončení nebo případně zákazu praxe považované za porušení předpisů.**

- 1a. opatření uvedené v odst. 1 písm. b) může v souladu s vnitrostátním právem zahrnovat:**
- a) opatření s cílem prokázat, že daná praktika představuje porušení předpisů;**
 - b) povinnost zveřejnit rozhodnutí o opatření v plném nebo částečném rozsahu, v takové podobě, která je považována za přiměřenou, nebo zveřejnit opravné prohlášení.**
- 2. Za účelem opatření na zdržení se jednání se nevyžaduje, aby oprávněný subjekt prokázal skutečnou ztrátu nebo škodu způsobenou jednotlivým spotřebitelům, kterých se porušování předpisů týká, ani úmysl nebo nedbalost ze strany obchodníka. Spotřebitelé, kterých se týká zástupná žaloba na opatření na zdržení se jednání, nejsou povinni účastnit se této zástupné žaloby.**
- 3. Členské státy mohou zavést nebo ponechat v platnosti ustanovení vnitrostátního práva, na jejichž základě může oprávněný subjekt navrhnout opatření na zdržení se jednání podle odst. 1 písm. b) poté, co se pokusil o ukončení porušování předpisů po konzultaci s obchodníkem. Neukončí-li obchodník do dvou týdnů po obdržení žádosti o konzultaci porušování předpisů, může oprávněný subjekt bez dalšího prodlení podat zástupnou žalobu na toto opatření na zdržení se jednání. Členské státy oznámí Komisi příslušná ustanovení vnitrostátních právních předpisů. Komise zajistí, že tato informace je veřejně přístupná.**

Článek 5b
Opatření pro odškodnění

- 1. Opatřením pro odškodnění se obchodníkovi uloží povinnost poskytnout dotčeným spotřebitelům odškodnění, jako je náhrada škody, oprava, výměna, snížení ceny, ukončení smlouvy nebo vrácení zaplacené ceny, je-li to vhodné a přípustné podle právních předpisů Unie nebo vnitrostátních právních předpisů.**
- 2. Členské státy stanoví pravidla, jak a v jaké fázi mohou jednotliví spotřebitelé, jichž se daná žaloba týká, výslovně nebo mlčky v příslušných lhůtách poté, co byla tato žaloba podána, vyjádřit svou vůli být nebo nebýt zastupován oprávněným subjektem v rámci zástupné žaloby na přijetí opatření pro odškodnění a být vázán výsledkem tohoto řízení.**
- 3. Aniž jsou dotčena ustanovení odstavce 2 členské státy zajistí, aby jednotliví spotřebitelé, kteří nemají obvyklý pobyt v členském státě soudu nebo správního orgánu, u něhož byla zástupná žaloba podána, museli výslovně vyjádřit svůj úmysl být v tomto řízení zastoupeni, aby byli výsledkem řízení o této žalobě vázáni.**
- 3a. Spotřebitelé, kteří výslovně nebo konkludentně vyjádřili svou vůli být zastoupeni v rámci zástupné žaloby, nemohou být zastoupeni v rámci jiných zástupných žalob ani podat samostatnou žalobu v téže věci a proti témuž obchodníkovi.**

- 4. V případě, že opatření pro odškodnění konkrétně neuvádí jednotlivé spotřebitele, kteří mají nárok na využití prostředků nápravy stanovených opatřením, toto opatření uvede alespoň popis skupiny spotřebitelů, kteří mají na tyto opravné prostředky nárok.**
- 5. Členské státy zajistí, aby spotřebitelé byli na základě opatření pro odškodnění oprávněni požadovat náhradu škody, aniž by bylo nutné podat samostatnou žalobu.**
- 6. Členské státy stanoví nebo zachovají pravidla o lhůtách, v rámci kterých mohou jednotliví spotřebitelé na základě opatření pro odškodnění uplatnit nároky. Členské státy mohou stanovit pravidla pro určení veškerých nevyužitých finančních prostředků na odškodnění, které nebyly ve stanovených lhůtách získány zpět.**
- 7. Prostředky nápravy poskytované prostřednictvím opatření pro odškodnění v rámci zástupné žaloby nejsou dotčeny žádné další prostředky nápravy, které mají spotřebitelé k dispozici podle práva Unie nebo vnitrostátního práva, na něž se tato zástupná žaloba nevztahuje.**
- 8. Členské státy zajistí, aby oprávněné subjekty byly schopny podat zástupné žaloby na opatření pro odškodnění, aniž by bylo předem soudem nebo správním orgánem v samostatném řízení stanoveno, že došlo k porušení předpisů.**

Článek 6
[...]

[...]

[...]

[...]

Článek 8
Smír ohledně odškodnění

[...]

2. **S ohledem na schválení smíru** členské státy zajistí, že [...] v rámci [...] zástupné žaloby [...] na **opatření pro odškodnění:**

- a) mohou oprávněný subjekt a obchodník soudu nebo správnímu orgánu společně navrhnout smír, pokud jde o odškodnění spotřebitelů; nebo**
- b)** může soud nebo správní orgán kdykoliv po konzultaci vyzvat oprávněný subjekt a [...] **obchodníka**, aby se dohodli na smíru, pokud jde o odškodnění ve stanovené přiměřené lhůtě.

3. [...]

4. Smíry uvedené v odstavci [...] 2 [...] podléhají kontrole ze strany soudu nebo správního orgánu. Soud nebo správní orgán posoudí [...], zda musí odmítnout schválit smír, který je v rozporu se závaznými vnitrostátními právními předpisy, nebo zahrnuje podmínky, které nemohou být vymáhány, s ohledem na práva a zájmy všech stran, [...] a zejména zájmy dotčených spotřebitelů. **Členské státy mohou stanovit pravidla, která umožní soudu nebo správnímu orgánu odmítnout schválení smíru z důvodu, že tento smír je nespravedlivý.**
5. Pokud smír[...] není schválen, soud nebo správní orgán pokračují v **projednávání** zástupné žaloby.
6. **Členské státy mohou stanovit pravidla, podle nichž** má být jednotlivým spotřebitelům, kterých se **žaloba a následný smír** týká, **dána** možnost přijmout nebo odmítnout, aby byli vázáni smírem uvedeným v odstavci [...] 2 [...]. [...] **Nápravami**, jichž bylo dosaženo schváleným smírem v souladu s odstavcem 4, nejsou dotčeny žádné další [...] **nápravy** [...] **dostupné** podle práva Unie nebo podle vnitrostátního práva, **které nebyly předmětem uvedeného smíru.**

Článek 9
Informace o zástupných žalobách

0. **Členské státy stanoví pravidla s cílem zajistit, aby dotčení spotřebitelé, kterých se zástupná žaloba na opatření pro odškodnění týká, měli možnost být včas a vhodnými prostředky o této žalobě informováni, aby spotřebitelé mohli uplatnit svá práva podle čl. 5b odst. 2.**

1. Členské státy zajistí, aby soud nebo správní orgán od obchodníka [...] požadoval, aby [...] spotřebitele, **jichž se žaloba týká**, na své náklady informoval o konečných rozhodnutích, kterými se stanoví opatření uvedená v článku [...] 5 [...], a aby schválil smíry uvedené v článku 8 prostředky odpovídajícími okolnostem případu a v určených lhůtách, ve vhodných případech také formou oznámení adresovaných jednotlivě všem dotčeným spotřebitelům. **Toto ustanovení se nepoužije, jsou-li dotčení spotřebitelé informováni o konečném rozhodnutí nebo schválení smíru jiným způsobem. Členské státy mohou stanovit pravidla, podle kterých taková povinnost závisí na žádosti oprávněného subjektu.**
- 1a. Musí-li oprávněné subjekty informovat dotčené spotřebitele o žalobě, lze související nezbytné náklady získat zpět od obchodníka, je-li žaloba úspěšná.**
- První pododstavec se použije obdobně i na konečná rozhodnutí.**
2. Informace uvedené v odstavci **0 a 1** musí obsahovat srozumitelně formulované vysvětlení předmětu zástupné žaloby, jejích právních důsledků a případně následných kroků, které mají dotčení spotřebitelé přijmout.

Článek 10

Účinky konečných rozhodnutí

Členské státy zajistí, že porušení předpisů poškozující kolektivní zájmy spotřebitelů **zjištěné v konečném rozhodnutí soudu nebo správního orgánu kteréhokoli členského státu** [...] **lze použít jako** [...] **důkaz** existence daného porušení předpisů v jakýchkoli jiných žalobách na odškodnění před vnitrostátními soudy **nebo správními orgány** proti těmto obchodníkovi pro totéž porušení, **a to v souladu s vnitrostátními právními předpisy o hodnocení důkazů.**

2. [...]

3. [...]

Článek 11
[...] Promlčecí lhůty

Členské státy zajistí, aby [...] **probíhající zástupná žaloba opatření na zdržení se jednání uvedená v článku 5a měla za následek pozastavení nebo přerušení příslušných promlčecích lhůt vztahujících se na spotřebitele, kterých se žaloba týká, tak aby těmto spotřebitelům nebylo následně zabráněno podat žalobu na odškodnění týkající se údajného porušení předpisů z důvodu uplynutí promlčecí doby během zástupných žalob na tato opatření na zdržení se jednání. Členské státy rovněž zajistí, aby probíhající zástupná žaloba na opatření pro odškodnění uvedená v čl. 5b odst. 1 měla za následek pozastavení nebo přerušení platných promlčecích lhůt vztahujících se na spotřebitele, kterých se tato žaloba týká.**

Článek 12 *Účelnost řízení*

1. Členské státy [...] zajistí, **aby** zástupné žaloby **na opatření na zdržení se jednání** uvedené v článku [...] **5a** [...] byly řešeny co možná nejrychleji.
2. Zástupné žaloby na **předběžná opatření k ukončení nebo případně zákazu praxe, o níž se má za to, že představuje porušení předpisů** [...] uvedené v čl. 5a [...] **odst. 1 písm. a)** se případně projednávají [...] [...] ve **zkráceném** řízení.

Článek 13 *Zpřístupnění důkazů*

Členské státy zajistí, aby na žádost oprávněného subjektu, který předložil přiměřeně dostupné [...] důkazy dostatečné na podporu zástupné žaloby a poukázal na další důkazy, nad nimiž má kontrolu žalovaný nebo třetí strana, mohl soud nebo správní orgán v souladu s vnitrostátními procesními pravidly nařídit, aby byly tyto důkazy předloženy žalovaným nebo třetí stranou v souladu s platnými unijními a vnitrostátními pravidly důvěrnosti a proporcionality. **Členské státy zajistí, aby soud nebo správní orgán mohl na žádost žalovaného rovněž žalobci nebo třetí osobě v souladu s vnitrostátními procesními pravidly nařídit zpřístupnění relevantních důkazů.**

Článek 14
Sankce

1. Členské státy stanoví [...] pravidla [...], **kteřá zajistí, že mohou být uloženy sankce za nesplnění nebo odmítnutí splnění opatření na zdržení se jednání podle čl. 5a odst. 1 nebo čl. 5a odst. 1a písm. b) nebo povinností podle čl. 9 odst. 1 a článku 13.** Členské státy přijmou veškerá opatření nezbytná k zajištění toho, aby [...] **tato pravidla** byla uplatňována. Tyto sankce musí být účinné, přiměřené a odrazující.
2. Členské státy zajistí, aby sankce mohly mít podobu pokut.
3. [...]
4. [...]

Článek 15
Pomoc oprávněným subjektům

1. Členské státy přijmou [...] opatření **zaměřená** na zajištění toho, že procesní náklady spojené se zástupnými žalobami se [...] **nestanou nepřekonatelnými** překážkami [...] **bránícími** oprávněným subjektům [...] v účinném [...] **výkonu jejich** práv s cílem usilovat o opatření uvedená v článku [...] 5 [...].

2. [...]
3. [...] Komise podporuje a usnadňuje spolupráci oprávněných subjektů a výměnu a šíření **informací o** [...] osvědčených postupech a zkušenostech, co se týče řešení porušování [...] předpisů.

Článek 16
[...]

[...]

[...]

Kapitola 3

Závěrečná ustanovení

Článek 17 **Zrušující ustanovení**

Směrnice 2009/22/EU se zrušuje dnem [*datum použitelnosti této směrnice*], aniž je dotčen čl. 20 odst. 2.

Odkazy na zrušenou směrnici se považují za odkazy na tuto směrnici v souladu se srovnávací tabulkou obsaženou v příloze II.

Článek 18 **Sledování a hodnocení**

1. Komise provede hodnocení této směrnice nejdříve 5 let ode dne její použitelnosti a předloží zprávu o hlavních zjištěních Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru. Toto hodnocení se provádí v souladu s pokyny Komise pro zlepšování právní úpravy. Komise ve zprávě posoudí zejména oblast působnosti této směrnice vymezenou v článku 2 a v příloze I a **fungování a účinnost této směrnice v přeshraničních situacích, a to i z hlediska právní jistoty.**

2. Nejpozději po uplynutí jednoho roku od vstupu této směrnice v platnost Komise posoudí, zda pravidla v oblasti práv cestujících leteckou a železniční dopravou poskytují dostatečnou úroveň ochrany práv spotřebitelů srovnatelnou s úrovní, kterou zajišťuje tato směrnice. V případech, kde tomu tak je, Komise zamýšlí učinit příslušné návrhy, které mohou spočívat zejména v odstranění aktů uvedených v bodech 10 a 15 přílohy I z oblasti použitelnosti této směrnice, jak je vymezena v článku 2.
3. Nejpozději 4 roky ode dne použitelnosti této směrnice poskytnou členské státy Komisi poprvé tyto informace nezbytné pro přípravu zprávy uvedené v odstavci 1:
 - a) počet a **druh** zástupných žalob [...], **které byly uzavřeny kterýmkoli z jejich soudů nebo správních orgánů**;
 - b) [...]
 - c) druh [...] porušení [...] a strany zástupných žalob [...];
 - d) [...]
 - e) výsledky zástupných žalob.
 - f) [...]

Článek 19

Provedení

1. Členské státy přijmou a zveřejní právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do [...] **30 měsíců ode dne vstupu této směrnice v platnost**]. Neprodleně sdělí Komisi jejich znění.

Členské státy použijí tyto předpisy ode dne [...] **12 měsíců od uplynutí lhůty pro provedení ve vnitrostátním právu**].

Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 20

Přechodná ustanovení

1. Členské státy použijí vnitrostátní právní a správní předpisy provádějící tuto směrnici na [...] **žaloby**, které [...] **jsou podány dne** [datum použitelnosti této směrnice] nebo později.
2. Členské státy použijí vnitrostátní právní a správní předpisy provádějící směrnicí 2009/22/ES na [...] **žaloby**, které [...] **jsou podány** do dne [datum použitelnosti této směrnice].

2a. Členské státy zajistí, aby se vnitrostátní právní a správní předpisy týkající se pozastavení nebo přerušení promlčecích lhůt provádějící článek 11 vztahovaly pouze na nároky na odškodnění založené na porušeních předpisů, ke kterým došlo v den [datum použitelnosti této směrnice] nebo později. To nebrání uplatňování ustanovení vnitrostátního práva o pozastavení nebo přerušení promlčecích lhůt, jež byla platná již před [datum použitelnosti této směrnice], na nároky na odškodnění založené na porušeních předpisů, ke kterým došlo před uvedeným datem.

Článek 21
Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 22
Určení

Tato směrnice je určena členskými státy.

V Bruselu dne

Za Evropský parlament
předseda

Za Radu
předseda nebo předsedkyně

PŘÍLOHA I

SEZNAM USTANOVENÍ PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ UNIE, NA NĚŽ SE ODKAZUJE V ČL. 2 ODST. 1

A – všeobecné právní předpisy v oblasti ochrany spotřebitelů

- (1) Směrnice Rady 85/374/EHS ze dne 25. července 1985 o sbližování právních a správních předpisů členských států týkajících se odpovědnosti za vadné výrobky (Úř. věst. L 210, 7.8.1985, s. 29–33).
- (2) Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. L 95, 21.4.1993, s. 29).
- (4) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES ze dne 25. května 1999 o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží (Úř. věst. L 171, 7.7.1999, s. 12).
- (4a) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/770 ze dne 20. května 2019 o některých aspektech smluv o poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb (Úř. věst. L 136, 22.5.2019, s. 1–27).**
- (4b) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/771 ze dne 20. května 2019 o některých aspektech smluv o prodeji zboží, o změně nařízení (EU) 2017/2394 a směrnice 2009/22/ES a o zrušení směrnice 1999/44/ES (Úř. věst. L 136, 22.5.2019, s. 28–50).**
- (4c) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/95/ES ze dne 3. prosince 2001 o obecné bezpečnosti výrobků (Úř. věst. L 11, 15.1.2002, s. 4–17): články 3 a 5.**
- (11) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu (Úř. věst. L 149, 11.6.2005, s. 22).
- (13) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/114/ES ze dne 12. prosince 2006 o klamavé a srovnávací reklamě (Úř. věst. L 376, 27.12.2006, s. 21)[...].
- (14) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu (Úř. věst. L 376, 27.12.2006, s. 36): **články 20 a 22.**

- (35) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES (Úř. věst. L 304, 22.11.2011, s. 64).
- (59) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/302 ze dne 28. února 2018 o řešení neoprávněného zeměpisného blokování a dalších forem diskriminace založených na státní příslušnosti, místě bydliště či místě usazení zákazníků v rámci vnitřního trhu a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 a (EU) 2017/2394 a směrnice 2009/22/ES (Úř. věst. L 60, 2.3.2018, s. 1): **články 3–5.**

B – Informace o produktech a jejich označování

- (3) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/6/ES ze dne 16. února 1998 o ochraně spotřebitelů při označování cen výrobků nabízených spotřebiteli (Úř. věst. L 80, 18.3.1998, s. 27).
- (18) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ze dne 16. prosince 2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, o změně a zrušení směrnic 67/548/EHS a 1999/45/ES a o změně nařízení (ES) č. 1907/2006 (Úř. věst. L 353, 31.12.2008, s. 1–1355): **články 1–35.**
- (26) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1222/2009 ze dne 25. listopadu 2009 o označování pneumatik s ohledem na palivovou účinnost a jiné důležité parametry (Úř. věst. L 342, 22.12.2009, s. 46–58): **články 4–6.**
- (30) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 66/2010 ze dne 25. listopadu 2009 o ekoznačce EU (Úř. věst. L 27, 30.1.2010, s. 1–19): **články 9–10.**

- (36) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 ze dne 25. října 2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a o zrušení směrnice Komise 87/250/EHS, směrnice Rady 90/496/EHS, směrnice Komise 1999/10/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES, směrnic Komise 2002/67/ES a 2008/5/ES a nařízení Komise (ES) č. 608/2004 (Úř. věst. L 304, 22.11.2011, s. 18–63).
- (58) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1369 ze dne 4. července 2017, kterým se stanoví rámec pro označování energetickými štítky a zrušuje směrnice 2010/30/EU (Úř. věst. L 198, 28.7.2017, s. 1–23): **články 3–6.**

C – Práva cestujících

(10a) Nařízení Rady (ES) č. 2027/97 ze dne 9. října 1997 o odpovědnosti leteckého dopravce při letecké dopravě cestujících a jejich zavazadel (Úř. věst. L 285, 17.10.1997, s. 1–3).

- (10) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91 (Úř. věst. L 46, 17.2.2004, s. 1).
- (12) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2006 ze dne 5. července 2006 o právech osob se zdravotním postižením a osob s omezenou schopností pohybu a orientace v letecké dopravě (Úř. věst. L 204, 26.7.2006, s. 1).
- (15) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1371/2007 ze dne 23. října 2007 o právech a povinnostech cestujících v železniční přepravě (Úř. věst. L 315, 3.12.2007, s. 14).

- (17) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1008/2008 ze dne 24. září 2008 o společných pravidlech pro provozování leteckých služeb ve Společenství (Úř. věst. L 293, 31.10.2008, s. 3): článek [...] 23[...].

(17a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 392/2009 ze dne 23. dubna 2009 o odpovědnosti dopravců k cestujícím po moři v případě nehod (Úř. věst. L 131, 28.5.2009, s. 24–46).

- (31) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1177/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o právech cestujících při cestování po moři a na vnitrozemských vodních cestách a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 (Úř. věst. L 334, 17.12.2010, s. 1).
- (32) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 181/2011 ze dne 16. února 2011 o právech cestujících v autobusové a autokarové dopravě a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 (Úř. věst. L 55, 28.2.2011, s. 1).

D – Cestovní ruch

- (19) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/122/ES ze dne 14. ledna 2009 o ochraně spotřebitele ve vztahu k některým aspektům smluv o dočasném užívání ubytovacího zařízení (timeshare), o dlouhodobých rekreačních produktech, o dalším prodeji a o výměně (Úř. věst. L 33, 3.2.2009, s. 10).
- (47) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2302 ze dne 25. listopadu 2015 o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU a o zrušení směrnice Rady 90/314/EHS (Úř. věst. L 326, 11.12.2015, s. 1).

E – Zdraví

- (6) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/83/ES ze dne 6. listopadu 2001 o kodexu Společenství týkajícím se humánních léčivých přípravků (Úř. věst. L 311, 28.11.2001, s. 67): články 86–**90, 98 a**100.

(6a) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1223/2009 ze dne 30. listopadu 2009 o kosmetických přípravcích (přepracované znění) (Úř. věst. L 342, 22. 12. 2009, s. 59–209): články 3–8 a 19–21.

(33) [...]

(33a) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/745 ze dne 5. dubna 2017 o zdravotnických prostředcích, změně směrnice 2001/83/ES, nařízení (ES) č. 178/2002 a nařízení (ES) č. 1223/2009 a o zrušení směrnic Rady 90/385/EHS a 93/42/EHS: Kapitola II.

(33b) Nařízení Evropského parlamentu a Rady 2017/746 ze dne 5. dubna 2017 o diagnostických zdravotnických prostředcích in vitro a o zrušení směrnice 98/79/ES a rozhodnutí Komise 2010/227/EU: kapitola II.

F – Elektronický obchod a služby

- (5) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu) (Úř. věst. L 178, 17.7.2000, s. 1): **články 5–7, 10 a 11.**
- (28) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/13/EU ze dne 10. března 2010 o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách) (Úř. věst. L 95, 15.4.2010, s. 1): články 9–11, [...] 19–26 a **28b.**
- (55) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1128 ze dne 14. června 2017 o přeshraniční přenositelnosti on-line služeb poskytujících obsah v rámci vnitřního trhu (Úř. věst. L 168, 30.6.2017, s. 1).

G – Telekomunikace

- (7) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/22/ES ze dne 7. března 2002 o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací (směrnice o univerzální službě) (Úř. věst. L 108, 24.4.2002, s. 51–77): **článek 10 a kapitola IV.**
- (7a) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1972 ze dne 11. prosince 2018, kterou se stanoví evropský kodex pro elektronické komunikace (přepracované znění) (Úř. věst. L 321, 17.12.2018, s. 36–214): články 88, 98 – 116 a přílohy VI a VIII.**
- (38) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 531/2012 ze dne 13. června 2012 o roamingu ve veřejných mobilních komunikačních sítích v Unii (Úř. věst. L 172, 30.6.2012, s. 10–35).

- (51) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2120 ze dne 25. listopadu 2015, kterým se stanoví opatření týkající se přístupu k otevřenému internetu a **maloobchodní ceny za regulovanou komunikaci v rámci Unie** a mění směrnice 2002/22/ES [...] a nařízení (EU) č. 531/2012 [...] (Úř. věst. L 310, 26.11.2015, s. 1–18).

H – Osobní údaje

- (8) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (směrnice o soukromí a elektronických komunikacích) (Úř. věst. L 201, 31.7.2002, s. 37): články **4–8 a 13**.
- (53) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (Úř. věst. L 119, 4.5.2016, s. 1–88).

I – Trh s energií

- (20) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/72/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o zrušení směrnice 2003/54/ES (Úř. věst. L 211, 14.8.2009, s. 55–93): **článek 3 a příloha I**.
- (21) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 2003/55/ES (Úř. věst. L 211, 14.8.2009, s. 94–136): **článek 3 a příloha I**.

J – Energetická účinnost

- (25) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES ze dne 21. října 2009 o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign výrobků spojených se spotřebou energie (Úř. věst. L 285, 31.10.2009, s. 10–35): **článek 14 a příloha I**.
- (29) [...]
- (39) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES (Úř. věst. L 315, 14.11.2012, s. 1–56): **články 9–11a**.

K – Řešení sporů

- (40) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/11/EU ze dne 21. května 2013 o alternativním řešení spotřebitelských sporů (Úř. věst. L 165, 18.6.2013, s. 63): **článek 13**.
- (41) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 524/2013 ze dne 21. května 2013 o řešení spotřebitelských sporů on-line (nařízení o řešení spotřebitelských sporů on-line) (Úř. věst. L 165, 18.6.2013, s. 1): **článek 14**.

L – Všeobecné finanční služby

- (9) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/65/ES ze dne 23. září 2002 o uvádění finančních služeb pro spotřebitele na trh na dálku (Úř. věst. L 271, 9.10.2002, s. 16).
- (16) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS (Úř. věst. L 133, 22.5.2008, s. 66).

- (23) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 924/2009 ze dne 16. září 2009 o přeshraničních platbách ve Společenství a zrušení nařízení (ES) č. 2560/2001 (Úř. věst. L 266, 9.10.2009, s. 11–18).
- (24) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/110/ES ze dne 16. září 2009 o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz, o jejím výkonu a o obezřetnostním dohledu nad touto činností, o změně směrnic 2005/60/ES a 2006/48/ES a o zrušení směrnice 2000/46/ES (Úř. věst. L 267, 10.10.2009, s. 7–17).
- (37) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 260/2012 ze dne 14. března 2012, kterým se stanoví technické a obchodní požadavky pro úhrady a inkasa v eurech a kterým se mění nařízení (ES) č. 924/2009 (Úř. věst. L 94, 30.3.2012, s. 22–37).

- (44) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/17/EU ze dne 4. února 2014 o smlouvách o spotřebitelském úvěru na nemovitosti určené k bydlení a o změně směrnic 2008/48/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 (Úř. věst. L 60, 28.2.2014, s. 34)[...].
- (46) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/92/EU ze dne 23. července 2014 o porovnatelnosti poplatků souvisejících s platebními účty, změně platebního účtu a přístupu k platebním účtům se základními prvky (Úř. věst. L 257, 28.8.2014, s. 214)[...].
- (50) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2366 ze dne 25. listopadu 2015 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 a zrušuje směrnice 2007/64/ES (Úř. věst. L 337, 23.12.2015, s. 35–127).

M – Investiční služby

- (22) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/65/ES ze dne 13. července 2009 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se subjektů kolektivního investování do převoditelných cenných papírů (SKIPCP) (Úř. věst. L 302, 17.11.2009, s. 32–96).
- (34) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/61/EU ze dne 8. června 2011 o správcích alternativních investičních fondů a o změně směrnic 2003/41/ES a 2009/65/ES a nařízení (ES) č. 1060/2009 a (EU) č. 1095/2010 (Úř. věst. L 174, 1.7.2011, s. 1–73).
- (42) [...]

(43) [...]

- (45) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU ze dne 15. května 2014 o trzích finančních nástrojů a o změně směrnic 2002/92/ES a 2011/61/EU (Úř. věst. L 173, 12.6.2014, s. 349–496): **články 23–29.**
- (48) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1286/2014 ze dne 26. listopadu 2014 o sděleních klíčových informací týkajících se strukturovaných retailových investičních produktů a pojistných produktů s investiční složkou (Úř. věst. L 352, 9.12.2014, s. 1–23).
- (49) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/760 ze dne 29. dubna 2015 o evropských fondech dlouhodobých investic (Úř. věst. L 123, 19.5.2015, s. 98–121).
- (56) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1129 ze dne 14. června 2017 o prospektu, který má být uveřejněn při veřejné nabídce nebo přijetí cenných papírů k obchodování na regulovaném trhu, a o zrušení směrnice 2003/71/ES (Úř. věst. L 168, 30.6.2017, s. 12–82).
- (57) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1131 ze dne 14. června 2017 o fondech peněžního trhu (Úř. věst. L 169, 30.6.2017, s. 8–45).

N – Pojišťovací a penzijní služby

- (27) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES ze dne 25. listopadu 2009 o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu (Solventnost II) (Úř. věst. L 335, 17.12.2009, s. 1–155): články 183–186.
- (52) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97 ze dne 20. ledna 2016 o distribuci pojištění (přepřelované znění) (Úř. věst. L 26, 2.2.2016, s. 19–59): **články 17–24 a 28–30.**

(54) [...]
